

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . — „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT. Mária-u. 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó föl-
szólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSÉTT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében.
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
ini zendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vez. től

Az ellenzék napja.

Pécs, 1896. október hó 12-én.

Örökre emlékezetes napja marad a pécsi és baranyamegyei ellenzéki polgárok-
nak s köztük első sorban a függetlenségi
és 48-as pártnak, a tegnapi vasárnap, mert
ezen a napon bontakozott ki pártunk ab-
ból a kárhozatos tespedésből, a melynek
folyománya az 1892-ki választásoknál a
megye négy kerületének elvesztése lett.

Hogy az ellenzék ma ismét hazafias
lelkedéstől lángolva, tette készen várja
a választási urnák előtt lefolyó döntő har-
cot, még pedig a győzelem biztos remé-
nyével, abból az oroszlanrész pártunk
országos nevezetességű vezérszónokait, U-
gron Gábort és Eötvös Károlyt illeti,
kik fáradságot nem kimélve siettek eleget
tenni meghívásunknak; megjelentek kö-
rünkben s a mesteri szó varázshatalmával,
a haza nagysága és boldogsága iránt lán-
goló szívük egész melegével, nagy elméjük
óriás erejével meggyőzték nemcsak pártunk
hiveit, hanem az ellentáborhoz szító tagjait
is a hallgatóságnak, hogy a magyar nem-
zet nagy, hatalmas és boldog csak állami
függetlenségünk visszaszerzésével lehet, hogy
függetlenségünk kiküzdésének lehetséges
voltában csak az önfelelt kicsinyhitűek
kétkelkedhetnek, kiket a kormánypárt hat-
alomvágya tart a gyáva lemondás és meg-
alázkodás bilincseiben.

Köszönet érte a fáradhatlan vezérek-
nek; hi z mi nem rendelkezünk a hatalom

eszközeivel, a melyekkel az a polgárokat
táborába terelni szokta, de ha rendelke-
zünk is, elveink tiltanak azok fogamatba
vételét: mi nem hódítunk és nem hódít-
hatunk pénzzel, hivatali erőszakkal, önző
érdekek kielégítésével; a mi egyetlen fegy-
verünk a tiszta meggyőződésnek az igaz-
ság és a szó varázserejében gyökerező
hatalma.

Ezzel a hatalommal jöttek körünkbe
vezérférjaink s a legtisztább és legtelje-
sebb diadalt aratták.

Csak szolgálélek gyáva meghunyász-
kodása vádolhatja őket forradalmi tenden-
ciákkal, csak az aljas kufárszellem fetreng
abban a posványban, a melynek gőzköréből
minden hazafias felbuzdulás vagy nevetséges
érzelgésnek, vagy forradalmi felforgatásnak
látszik.

A nemzeti önérték, az önzetlen ha-
zafiság éltető, friss légköre lengte körül
Pécs város függetlenségi választó polgárait
is, amikor egyhangu lelkesedéssel sorakoz-
tak Erreth János zászlaja körül.

A parancsszóval irányítható hivatalos
szavazatok nagy tömegére támaszkodó s
egy tekintélyes hitfelekezet támogatásában
bizakodó kormánypárt minden hatalmi esz-
köz birtokában is gyengének érezvén ma-
gát a független polgári önértékkel szem-
beszállni, konkolyhintőt küldte közénk,
hogy zárt sorainkat megbontsák egy har-
madik jelölt felléptetésével, de fáradságuk
kárba veszett.

A függetlenségi és 48-as párt, mint
1892-ben, úgy most is, lelkesedéssel csat-
lakozott Erreth zászlajához, amely abban
a táborban leng, ahol csak független gon-
dolkozásu, önérték nélkül egyedül a haza
javát szem előtt tartó polgárok tanyáznak.

A pécsi és baranyamegyei függet- lenségi párt szervezkedő gyűlése.

(Saját kiküldött tudósítónktól.)

Pécs, 1896. október hó 11.

Jóval 10 óra előtt kétesernél több in-
telligens polgár, köztük igen sokan a vidék-
ről, szufolásig töltötték meg a városi torna-
csarnokot, míg a karzatokon díszes hölgykö-
zönég foglalt helyet. A rendet mintegy
hetven főnyi jogász, ellátva nemzeti szintű
kokárdákkal, tartotta fen.

Előbb érkezett Eötvös Károly; kisér-
tetében voltak Jessenszky Ferenc, Brá-
szay Kálmán, Simonfay János és Fő-
ster Aurél. Viharos éljenzések közt vonultak
a pódiumig, melynek közelében, a közönég
sűrű tömegében állott Vajay István. Míg
az egész környezet főhajátással üdvözölte a
villogó szemű, apró, szömötkörműt, a régi jó
idők táblabíraira emlékeztető Eötvös Károlyt,
addig Vajay, mikor közelébe ért, átölelte po-
litikai antagonistáját és a legbarátságosabb
módon kétszer megcsókolták egymást az
egybesereglett nép szemeláttára.

Valamivel később érkezett a helyszi-
nére Ugron Gábor, követve Erreth Já-
nos és nagyszámu párthiveitől, a dörgő éljenzés
közben szintén fölépített a dobogóra.

Alig csillapodott le a nagy közönég

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Hazajáró lélek.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Jó öreganyám amidőn még életben volt,
azt mondogatta mindig az édes anyámnak,
hogy: édes jó lányom, tiéd lesz a hosszú-
hetényi szőlőm, meg az imádságos könyvem.
Mehalt aztán nemsokára, — és tényleg édes
anyámra hagyta a szőlőt is, meg az imád-
ságos könyvét is.

Édes szülém is elmondhatta: „adtál
uram esőt, de nincs benne köszönet.“ Mert
hát rengeteg pénzbe került a szőlőcske meg-
művelése, — ellenben szüret az sohasem volt;
a jó szomszédok megkimélték édes anyámat
a szüret gondjaitól, — egy parázs szőlőszem
sem várt reánk, ha kimentünk szüretre; —
sőt még a böngészés vigaszát is megirigyel-
ték a hosszuhetényi benszülöttek, — még a
böngészést is mondom — voltak oly figyel-
mesek és gyengédek — ők maguk végeztek.
Kegyeletből nem akarta, nem volt képes édes
anyám — idegennek elkotyavetyéini az örök-
lött szőlőt; de megtartani sem akarta. Hát
éppen kapóra jött a Pista öcsce, kit akkor-

tájt bocsájtottak haza a „Reuss“ huszároktól,
„ . . . kitöltvén tíz esztendő és három hó-
napot“ . . . az állott az „obaiton“.

A Pista öcsce egy félévig volt a falu-
ban, — és csak akkor nézett be a városba
— édes anyámmal.

Hát persze, édes anyám nagyon meg-
örült nyalka öcscsének; soká beszélgettek,
a fiu elpanaszolta neki, hogy milyen szép
szerencsése lehetne mostan. A falu legszebb,
legmódosabb leányát megkaphatná feleségül,
ha csak egy talpalattnyi földet neveshetne a
magáénak; de így messziről is elkertüli ked-
vesének a háza táját, — mert a szívet el-
szorítaná, ha látná azt a szép „hofstelt“,
amelyik az övé lehetne, ha „csak egy talp-
alattnyi földet a magáénak vallhatna.“

Édes anyám vigasztalta, — és egyben
neki ajándékozta a szőlőt.

— Hát kérem azt hiszik, hogy édes
testvérének csak megköszönte is a huszár?

— Nem az! hanem igen savanyu áb-
rázattal kérdé nővérétől:

— Igen ám Mária? de mivel kezdem
meg a gazdaságot? hát 'szen sem kapám,
sem présem; meg hát egy kis kunyhót is
kellene oda építenem, — hová menjek, ha
kűn vagyok, aztán a nagy eső rám üt?

Hát az édes anyám adott neki „kül-

csőn“ becsületesőre 100 sáin forintot édes
apám tudta nélkül.

Aztán a Pista el is vette azt a „leg-
módosabb“ leányt; szóval jó módú ember lett
belőle. Multak az évek, — azonban a Pista
a kölcsőn vett százassal lapított, mint a béka
a kő alatt.

Egyszer aztán kérte tőle az anyám.

— Ejnye, ejnye Mária! hát keresztény
vagy te? nem félsz az Isten haragjától? azt
gondolod, hogy nem tudom, hogy milyen
tehertől szabadítottalak meg, midőn jószívűen
átvettem tőled azt a szőlőt? Hát igazán azt
akarod, hogy ingyen tettem volna neked est
a szivességet? Hiszen ha elmondom a fér-
jednek, hogy csak 100 forintot adtál . . .

— Nem kell a 100 forintod! menj
Isten hírével, hanem a házam portáját át ne
merd többé lépni.

El is ment a Pista bátyám, haladatlan-
ságról és kapzsiságról monologizálva.

Tehát az öröklött szőlő, az elszótt.
De megmaradt a kapocs, sertésbőrbe kötött
nagy imádságos könyv. Míg is abból imád-
kosik édes anyám. Német nyelven aszerkeszt-
ett öreg betűs könyv, mely Bócsbon
nyomatott, 1793 ban. Szép, festett iniciálék
vannak minden imádság kezdetén. A utolsó
lapon egy kis história van részarkalábozva,
melynek értelmét persze gyermekkoromban

éljensége és az ezt követő szongó moraj, Simonfay János, mint a pécsi és baranyamegyei függetlenségi párt elnöke, a következő szavakkal nyitotta meg a szervezkedő pártgyűlést:

„Igen tisztelt polgártársak! Üdvözlöm önöket, a kik a mai napon itt, e helyen az országos függetlenségi és 48-as párt nevében leendő szervezkedő ülésen megjelentek. Ezen megjelenés bizonyítja, hogy Magyarországon, és különösen megyénkben és városunkban vannak igaz hazafiak, a kik el vannak határozva már most az országos választásokban, hazánk önállósága és függetlensége érdekében kitartóan küzdeni.

Midőn ez iránt ősszinte örömemnek adok kifejezést, megnyitom a mai pártgyűlést, melynek jegyzőkönyvét Szekrényessy elbarátunk lesz szíves vezetni.

Minekeltőtte azonban, tisztelt pártgyűlés, a tulajdonképpeni szervezkedésre térnénk át, szükségesnek tartom ismertetni a szervezkedés történetét, vagyis hogy a szervezkedés micsoda előértekezleten alapul.

Nehogy úgy járjunk, mint a múlt téli választás alkalmával, tegnap este megtartottuk az előértekezletet. Előbb azért nem, mert nem hittük, hogy a fölösztatás ilyen hamar fog bekövetkezni, mert ez esetben a mai értekezletet előbbre tűztük volna ki.

Az intéző bizottság feladatát akként oldotta meg, hogy a mai napra meghívta a függetlenségi és 48-as párt mindkét árnyalatának vezérférfiit, Kossuth Ferencet (Éljenzés) és Ugron Gábort. Kossuth betegsége folytán akadályozva lévén, értesített bennünket, hogy helyette a párt egyik oszlopa, vezérszónoka, Eötvös Károly tisztelt barátom fog hozzánk lejönni.

Mélyen tisztelt polgártársak! Ezen nagy férfiak hazánk és pártunknak kiváló egyéniségei. És habár mi, a függetlenségi párt tagjai, különösen a kik itt ma megjelentünk, el vagyunk határozva egész lelkesedéssel, kitartással küzdeni, de azt hiszem, hogy még reánk is ránszorul, hogy buzdító, lelkesítő szót halljunk, hogy fokozódjék bennünk azon buzgalom, mely lehetővé teszi, hogy sikeresen szembeszállhasunk a mostani választás alatt annak különféle csábjaival.

Ennélfogva fölkérem első sorban mélyen tisztelt barátomat, Eötvös Károlyt, hogy bennünket az ország állapotáról, politikai helyzetéről, valamint arról, hogy mit szükséges nekünk tenni, megismertetni szíveskedjék.

Eötvös Károly lépett ezután a piro-

sal terített asztal mellé és a következő nagyobbasságú politikai beszédet tartá:

Tisztelt polgárok! (Halljuk! Halljuk!) Ez értekezletnek elnöke, az én igen tisztelt barátom és régi bajtársam, Simonfay János, (Éljenzés) már fölemlítette, hogy Baranya vármegye és a függetlenségi és 48-as párt a függetlenségi és 48-as párt két országos árnyalatához intézte meghívását azzal, hogy a két árnyalat közti nézeteltérést itt nem ismerik, tovább folytatni nem akarják, (Ugy van!) — tehát kívánják, hogy mindkét országos árnyalat itt képviselve legyen.

En e meghívás és pártom részéről történt kiküldetés folytán szívesen jelentem meg önök közt, (Éljenzés) s midőn eleget tettem kívánságuknak és eljöttem ide, ősszinte feladatomban tekintem egyáltalában nem érinteni azokat a kérdéseket, melyek egymástól eltérítik a két árnyalatot, de érinteni és lehetőleg röviden ismertetni azokat a kérdéseket, a melyekben teljesen egyetértettünk a múltban, ma is egyetértünk és egyet fogunk érteni a jövőben is. (Éljenzés.)

Azt mondotta az én igen tisztelt barátom, hogy feladatunk, nekem és igen tisztelt barátom, Ugron Gábornak, hogy ismertessük meg az ország helyzetét és politikai viszonyait.

Megteszszük.

De mikor ezt megteszszük, első sorban a függetlenségi párt nagy eszméit és el nem gyengülhető törekvéseit kell ismertetnünk; mert hiszen ha az ország helyzete olyan volna, hogy nem volna szükség függetlenségi pártira, mi akkor nem volnánk itt. Az a körülmény, hogy mi itt vagyunk, hogy összes törekvéseinkkel e párt mellett küzdünk, azt bizonyítja lelkünk meggyőződése szerint, hogy az ország helyzete olyan, hogy erre igenis nagy szükség van. (Igaz! Ugy van!)

Tisztelt uraim! Rég ideje, a mióta a világtörténelemnek az a nagy egyénisége, melyet magyar nemzetnek nevezünk, hogy e földön él, mely idő alatt függetlenségét csonkán bírja, vagy egyáltalán soha se bírta. Rég ideje, hogy elvesztettük azt a némi függetlenséget, melyet vissza lehetett volna szereznünk az utolsó Rákócy idejében. Tizenegy éven keresztül viselte a nemzet szívében a szabadság utáni vágyat, mely kardot adott vitéz hadseregünk kezébe, hogy nemzetünk függetlenségét kivívja. Nem sikerült egészen, csak meglehetősen és azt értük el, hogy nemzetünk ragaszkodott törekvéseihez

és ezt a XVII. század minden veszedelmei között megőrizte.

A mikor az utolsó kuruc és bujdosó Rodosztóban szemét behunyta, a szabadság szent eszméje is mintha örökre behunyta volna szemét.

Oly század következett reánk, midőn még nagyjaink is idegenekké váltak; elfelejtették nyelvünket és a hazafiak már búsán kezdtek belenyugodni abba az irtóztató eszmébe, hogy megszününk létezni örökre.

1741-ben a világ helyzete ismét alkalmas volt arra, hogy visszaszerezzük függetlenségünket, de férfaink akkor erre nem voltak méltók.

1790. megint alkalmas volt, hogy nemzetünk visszaállítsa függetlenségét, vissza az országot, mit Árpád szerzett. Alkalmas volt a világ helyzete, de nem voltak hozzá alkalmas vezéreink. Kicsinyek, gyöngék, gyávábbak voltunk, mint kellett volna, mintsem szabad lett volna. Megmaradtunk annál, hogy törvénybe iktattuk szabadságunkat, függetlenségünket, de nem gondoskodtunk, hogy a törvény végre is hajtassék.

1848 megint alkalmasnak látszott. De ekkor sem sikerült volna, ha nem lett volna egy férfi, a ki a nemzeti törekvések élére állott. És e férfi Kossuth Lajos volt. (Hosszas eljenzés.) Ha ő nem lett volna, az 1848-iki év épp oly sikertelenül múlt volna el fölöttünk, mint a hogy az 1741 és 1790. A Gondviselés adta nekünk őt, a hőst a vezért, a kinek sok, igen sok érdeme van abban, hogy nemzetünk szabadságérzete hatalmas oszlopokon nyugszik. Ő élesztette föl lángszavával és óriási akaraterével újra a függetlenség eszméjét, a melynek most már elmúlni mindaddig nem szabad, míg nemzetünk a maga végcélját el nem éri.

Azonban mi célunkat, hazánk függetlenségét alkotmányosan és békés uton és a nemzet jólétének megzavarása nélkül akarjuk kivívni és minden ellen-szó, ellenségeinknek minden fogása a mely azt mondja, hogy mi zenebonát, forradalmat akarunk, nem egyéb hazug rágalomnál. (Ugy van!)

Hisz az országgyűlésen egy párt sincsen, amely lojálisabb a koronához, ahhoz a királyhoz, aki megtartja a törvényt, amely hitebb volna, mint a függetlenségi és 48-as párt. De a mi hűségünk nem a csúszó mászó szolgálhad hűsége, hanem a hű szövetségese, a hű baráté, amely nemcsak föl nem áldozza a nemzet érdekeit, de követeli mindazon jogokat, melyek továbbra is alkalmassá teszik

nem tudtam kiszabizálni — most azonban megértettem.

„Kováts Gábor varga életpárja és hívséges hitvese, — hazajárása. Plebánus Uram engesztelése † † † Dreiakker tislér leimádkozása † † † Kék Bálint fahitű juratus eldisputálta.“

G. M. B. 1798. I. v.

Azonban nem a magam eszéből jöttem ennek a talánynak a megfejtésére, hanem Pista bácsi öreg cimborám — ki már a 70 es éveket tapossa — magyarázta meg nekem, kinek elmeséltem édes anyám könyvében lelt rébuszt.

A „három szegletű golyó“-ban találkozom vele rendszeren, ha keresem. Hozattam egy üveg bort, (hej, a kakas csipje meg a gazdáját, jó bort mérnek a „golyóban“) és aztán Pista bátyámnak, no meg nekem is töltve, nógattam, hogy mondja már el azt a hazajárást.

— Hát édes öcsém, az már nagyon régen volt; mert hisz nekem is az öregapám mesélte el. De már most látom, hogy igaz történet, mert hát hiszen imádságos könyvbe nem szoktak hazugságot belefirkálni.

— Hát látod édes öcsém, a József-utcában volt akkoriban egy alacsony házikó, abban lakott Kováts Gábor magyar varga

mesterember. Kováts Gábor, mint legény került Missets Ádám varga uraimékhoz; s szorgalmas, bornemissza ember volt ő kelme, vagy tíz évig legénykedett már becsülettel, hűséggel a háznál; el-eljárt az asszonynyal a vásárookra, mert Missets Ádám gazdauram fájós lábu volt, meg aztán bormérése is volt, hát a szegény asszonynak kellett a vásárokon a Gábor legénnyel a kordován meg szattyan csizmákat vesztegetni.

Na aztán, mert a Gábor legény szemrevaló férfi volt, — olyan leány meg valamire való falusi menyecske nem volt — aki nem a fekete bajszu Gábor vargánál vette volna a rámás csizmáját. Tenger pénzt hoztak haza minden vásárból; tetszett ez szörnyen a gazdának, a Missets vargának; és aztán örömeben olyan jó életet élt, hogy csupa jóléteből a saját zsirján fulladt meg.

Megütötte a szél.

Aztán, hogy a becsületes özvegy egy teljes évig és egy napig viselte a nehéz özvegyi fátyolt, igen megdicsérte a város, mind a Gábort, mind az özvegy asszonyt, hogy férj és feleség lettek, hát bizony az üzlet kívánta így.

De a boldogságuk nem tartott soká — mivel, vagy első férje utáni vágy úzte a sirba, vagy őt is a szél ütötte, azt már öregapám nem tudta megmondani — elég

az hozzá, hogy a szép özvegy Missets Kati férjezett Kováts Gáborné szintén itt hagyta az árnyékvilágot.

No hát tessék, a Gábor özvegy lett. De hát egy évi bús özvegysége után, bizony ő is üzlet érdekéből kénytelen volt Ibrik Fánit elvenni, kinek bizony szép termetén és rózsás arcán kívül csak a rajta levő ruhája volt a hozománya.

No ezért még jobban megdicsérték Kováts Gábort. „Becsületes, istenfélő ember, ki szegény leányt vesz el; jól teszi, meg is áldja az Isten érte.“ Sőt a parókás városbíró is rendes kundsajtja lett Gábor gazdának, még pedig duplán; nála iszogatótt a város jegyzőjével, meg aztán a csizmáit meg a csattos cipellőjét is Gábornál varratta. Meg aztán az a tenger juratus, kik ellepték az ivóját!

— Hát nem Isten áldása volt a házón?

Hanem csakhamar nagy baj fészkelte be magát a varga házába.

Gábor felesége, a volt, a néhai kezdett hazajárni. Éjnek idején, — a konyhában olyan csattanások hallszottak, mintha csokolóztak volna odakünn. Gábor uram azonban nem volt valami nagyon bátor ember, — hát a szegény asszonynak kellett kimenni megnézni, hogy milyen zaj van odakünn.

Az asszony aztán elmaradt rendszeren

a nemzetet, hogy betölthesse feladatát az emberiség fejlődésében. (Éljenzés.)

Azt hiszem, hogy megsérteném Baranyamegye értelmes férfait, hogyha én hozsuzan fejtegetném, hogy miért kell nekünk az önálló hadügyet, pénzügyet és államunknak a külső országokkal való képviseltetését viszsaszerezni. Azért, hogy mindezen ügyeinkben magunk intézkedjünk, nem ugyan akként, hogy mi Ausztria ellen irtó háborút folytassunk. Hiszen szomszédok vagyunk, békeségre és egyezségre kell vele szemben törekednünk. Nem az a célunk, hogy Ausztriának hadat üzenjünk, hanem hogy ő is éljen meg a maga erejéül, (Úgy van!) de ne tartson igényt a mi erőnkre, a mi pénzünkre és a mi vérünkre. Mi csak a magunkét akarjuk, és a világtörténelem a tanúságunk, hogy nemzetünk idegen érdeket sohasem törekedett magának megszerezni.

De, uraim, nemcsak ez áll előttünk, hanem fajunknak, nemzetünknek ezer megtámadtatás ellen való tökéletes megvédelmezése. Oly nemzet vagyunk mi ma, a mihez hasonló a művelt nemzetek közt, bizonyos tekintetben nincsen. Nekünk a hadseregünk szabadon germanizálja a népet és van egy átkozott törvényünk, mely megengedi, hogy ebben a hadseregben üldözzék azokat, akik beszélnek hazánk édes nyelvét és jutalmaznak azokat, kik nem értenek magyarul egy kukkot sem.

Tudósaink, hírlapjaink szelleme német, az ország fővárosa annyira német és anynyira németesíti a kereskedelmet, hogy vidéki barátainknak, kik csak hébe-korba vetődnek el a fővárosba, erről fogalmuk sincs. Bizony, fővárosunknak ez az alapos germanizálása nagyobb veszélyünket képezi, mint a Habsburgok szelleme.

Vannak nemzetiségeink, oláhok, szerbek, szászok tótok milliószámra, a kik esküdt ellenségei fajunknak s mikor ezek némelyike fölkerül az ország fővárosába s hivatalban, hűségben, vendéglőkben, mulatóhelyen mindenféleképpen hall beszélni, csak magyarul nem, ugyan, kérdem, minő tiszteletet gerjeszsen a magyarság ezeknél? Fővárosunk 41 temploma közül 39 nem magyar s midőn pénzügyi, társadalmi intézményeink németek, főrendeink mindenképpen szívesen beszélnek, csak magyarul nem, midőn leányaikat azok a bizonyos Norddeutschok germanizálják vén gouvernántok alakjában, midőn vannak középiskoláink, a hol idegen nyelven folyik a tanítás, midőn 4-5 ezer elemi iskolában a magyar nyelvet egyáltalában nem tanítják, midőn szép hazánkban sok helyütt érettségi

vagy egy félóraig, — és visszajövet mindig azt hajtogatta:

— Bizony édes Gáborom, édes férjem uram, — nem lehet ez másképp — boldogult feleséged hazajáró lelke az!

Hát ilyenkor Gábor a földre meg a szemre huzta a dunnát — és a takaró alatt mormolta:

— Minden jó lélek dicséri az Urat!

Mindennap, és minden Istenadta nap csak így izetlenkedett a boldogult hitves, míg aztán Gábor vargának a szomszédban lakó Bálint juratus azt tanácsolta, hogy ő nagyon tudná „elmulasztatni“ a lélekjárását, hanem miután ő fahitű azaz evangélikus vallású, tehát csak akkor fog segíteni Gábor gazda baján, ha a főtisztelendő plébános Uramnak nem sikerülne elimádkozni a járkáló lelket.

Gábor megfogadta a derék diák tanácsát: és néhány arany alapítvány tételével és szép kéréssel reábirta a plébános urat, hogy a hozzájáró lelket üzze el.

Másnap tehát éjjel 12 órakor a főtisztelendő Ur, a házat minden oldalról beszentelte, és a konyhában imákat mondott el; — a konyhát is szentelt vízzel illetve.

(Vége következik.)

bizonyítványt lehet kapni, a nélkül, hogy az illető egy árva szót tudna magyarul, kérdem, hát mi vagyunk-e azok a barbárok, a kik a nemzetiségeket elnyamják.

Nagy veszély előtt állott nemzetünk Mária Terézia idejében; de a mai kormány alatt még sokkal fokozottabb mértékben fenyegeti veszély fajunkat, mint száz évvel ezelőtt.

A királyi trón körül nincsen magyar szó, csak ünnepnapokon, csak akkor öltenek magyar ruhát uraink, mikor kivessik a zálogházból. A magyar miniszterek németül beszélnek a magyar királlyal; ha valaki tud más nyelvet és hozzánk idegenek jönnek, soha sem tartja szükségesnek a mi nyelvünket. A hadsereg a fegyvernek tekintélyével hatalmas terjesztője a német nyelvnek és igen sok magyar azt tartja, hogy nem lehet megélni a német nyelv nélkül. De a német nem tartja ezt, csak azt, hogy nem lehet megélni a magyar pénz nélkül.

Mágnásaink, divatot csinálnak mindenből, még abból is, hogy milyen lovuk, kutyájuk, lovászuk van. Ezek náluk mind nagy dolgok, míg a tudomány és közművelődés kis dolog. A mi nagy, az német, a mi kicsi, azt csak türük, mert magyar. Ez mindaddig úgy lesz, míg mi függetlenségünket vissza nem vivjük.

Nekem pedig még a független élet sem kell, ha magyar nem maradhatok. (Hosszas éljenzés.) Mert ha engem az nem lelkesítene, hogy nemzetem javáért a közélet mezején sikerrel küzdhetek, mint magyar ember, ha minden jót is megadnának, de magyarságot kívánnak áldozatul, lemondanék a szereplésről. Én csak fajom, nemzetem nagyságáért, dicsőségeért élek. (Hosszas éljenzés.)

E földön, itt a Duna és Tisza közt soha se volt független állam, csak akkor, midőn édes imádott nemzetünk e földet elfoglalta. Ha Magyarország lemond önmagáról, ez ország azonnal megszűnik. Küzdünk tehát rendületlenül, hogy megtarthassuk fajunkat, nemzetiségünket, államunkat és megszerezhesük függetlenségünket, önállóságunkat. Mert ha voltak is közöttünk viszályok, ha voltak is eltérések, ezek mindig abból támadtak, hogy fajunkat melyikönk vitte előbbre, melyikönk csinálta jobban dolgait.

Itt az idő, a midőn ennek az eltérésnek meg kell szűnni; mert e kérdésben kétféle nézet nem lehet, különösen most, midőn kormányzatunk ránk zudulni készül. Gyöngye miniszterek, gyöngye kormány, kicsinyes emberek, kicsinyes eszközök nagy erkölcsi tartalom nélkül, — nem félünk mi ezeknek pillanatnyi sikereitől, mert a mi eszméinknek előbb-utóbb diadalt kell aratniuk. Mikor kicsi jellemek állanak velünk szemben s mikor oly fegyvereket használnak, mint a sajtó hazudozásai, hivatalos erőszak, pénznek ígérgetése, csábításai, ne féljünk, ideig-óráig tarthat az ő dicsőségük.

Mi ugyanis hiába igérnénk, nem tudnók beváltani, mert hiszen a többség nem a miénk, nem a mi tanácsunkat fogadja meg a király. Mi csak legfeljebb azt mondhatjuk a választóknak, álljatok hozzánk; de a kormány korteei: Sohasé szaporítsuk a szót, neze tíz forint. A gyöngye embernél ennek hatása van; pedig fájdalom, sok ember közt sok gyöngye akad.

Már Széchenyi megmondta, hogy az emberek ezse nem egyforma. Egyiké csak egy napra, egy évre való, míg a másiké egy egész életre. Ez utóbbiak az emberiség prófétái. Itt van a választás előttünk. Most attól a 900 ezer, vagy egymillió választótól függ a haza sorsa, a kiknek csak egy napra való eszük van, akik azt mondják, hogy jó ám az a könnyen jött tíz forint.

A kinek azonban egy hétre való ezse van, abban sem bizom én, hanem csak abban, a kinek egész életre való van, mert csak az ilyen az igazi független párti ember.

Az a nőtlen ember, a ki vagyonát elpredálja, legfeljebb csak magának tess kárt, nem ri érte senki; de a ki gyermekeinek, nejeinek vagyonát predálja, annak nagyon csunya neve van. Hát még annak, a ki a nemzet jogait predálja?!

Igaz, hogy a hazát egy pár ember nem árulhatja el; mert hiába, nem akad vevője, de ha a választók nagy tömegét sikerül megtevesztetni, nagyon közel áll az áruba bo-csátás.

Es ellen tiltakoznunk kell mindenütt, fel kell hívunk a választó közönséget, férfit, nőt, öreget, ifjat, hogy őrikskedjenek a csábítástól, mert bizony könnyen bekövetkeztetik, hogy ez a haza többé már nem lesz magyar. Mert a ki ma eladja a hazát tíz forintért a magyar kormánynak, az máskor husz forintért eladja a németnek.

Azért uraim, kik itt 2000-nél is többen vannak, soha se mulasztanak el egyetlen alkalmat sem, hogy meggondolják maguk. Figyelmeztessenek másokat, hogy egyetlen perc mily végzetes következményű lehet mindnyájunkra. Hitem és meggyőződése, hogy Baranya mindig az első közt volt 61 óta, a kik függetlenségükért sorompóba állottak, így lesz ez most is, és mivel e meggyőződése biztos, kívánom, hogy éljen Baranyamegye választó közönsége (Taps. Hosszan tartó éljenzés.)

Ezután a tetszészaj, éljenzés és tapsvihar lecsillapultával Ugron Gábor lépett az emelvényre és a következő, szónoki formákban gazdag, hév- és lendületteljes beszédet tartotta:

„Tisztelt polgártársaim! Kerületről kerületrre szállunk mi, a függetlenségi párt férfiai, mint a méh száll virágról virágra, hogy kiszivja a mézét, felgyűjtse a viaszt s tova szállván szárnyain elvigye azt minden virágra s megtermékenyítse azt. Épen így mi is az eszmék megtermékenyítő himporát hordozzuk virágról virágra, kerületről kerületrre. A harc, mely ma az egész országban folyik, hasonlítható Athén helyzetéhez melynek polgárai mind nagyok voltak, de a harc küzdelmében ha sajtó sebet kaptak, kezüket a sajtó seben tartván, magukat védelmezték csak, de a csapást vissza nem adták. Épen így vagyunk mi, az egész ország, az egyházipolitikai törvényekkel. Még most is sajtó az általuk ütött seb, még most is erre gondolunk csak és nem látjuk, hogy alkotmányunkat csapás csapásra fenyegeti.

Magyarországot most három veszedelem fenyegeti közvetlen közelből. Első, hogy Törökország felosszlásához közeledik. A magyar olyan nép, amely nem akar háborút, nem akar terjeszkedést, aki nem akarja, hogy az ország költségén több idegen faj is belevonassék a közös területbe, mely ha nincs megfelelően szervezve, megtámadja az országot, az alkotmány alapjait is. Magyarországon úgyszólván elég az idegen faj és bölcs államférfi lesz az, aki megtalálja az intézményeket, a melyek mellett e nemzetiségeket a magyar állam eszméjének megnyeri, a magyar kultúrának tevékeny harcosává teszi. Mi nem akarjuk őket nyelvükben leigázni, nyelvükben magyarokká tenni, de azt akarjuk, hogy eszméikben, lelkükben legyenek magyarok, küzdő része Magyarországnak, harcosai függetlenségének, alkotmányának (éljen! éljen!)

Ausztriával szemben fenyegeti az országot a második veszedelem. A magyar kormány előleget adott az osztrák kormánynak a kereskedelmi és vámszerződés megújításánál, midőn kibővíté a cukorprémiumot és tisztán az osztrák kereskedő világ javára szolgált, midőn a vékony petróleum adóját leszállította, csak hogy nagyobb hasznokat érthessenek el.

Hogy mit mondott ezekre néve Magyarország pénzügyminisztere és mit mondott Ausztria pénzügyminisztere, ezeket egymás

mellé állítva, kereshetjük köztük a különbséget most, hogy Baross Gábor szobrát akarják leleplezni. Mért akarja mindasokat a vívmányokat, melyeket Baross Gábor szerzett a nemzetnek s melyeket ő állandósított s ezek őt oly népszerűvé tették, mért akarják most e vívmányokat Baross szobrának talapzata alá eltemetni?!

Magyarország nagy eszközt nyújt arra, hogy a vasutak révén a kereskedelem és ipar felvirágozzék; a magyar államvasutak óriási vagyont képesnek és eddig úgy volt, hogy saját vasutján, saját területén a magyar kereskedelem, ipar és nyeresztermények olcsóbb tarifa alá estek, mint az osztrák kereskedelem, ipar és nyeresztermények. Most azonban a tarifa olyan kedvezményeket nyújt az osztrák kereskedelemnek is, mint a magyarak és ennek eredménye less, hogy a magyar kereskedelem, és ipar szárnyaszegetten fog aláhanyatlani. És ezt meg kellett adni Bécs városának, meg kellett adni az osztráknak, ennek érdekében az osztrák pénzügyminiszter mindent megtett, a magyar kormány pedig mindent megadott.

Hiszen az a politika, a mely Magyarország vasutjainak feláldozásával az osztrák ipart és kereskedelmet dédelgeti, az csak vesztére van az országnak. Eddig kikötött feltételek értelmében a magyar kormány magyar ipari és nyeresztermékek, posztónak stb. kedvezményt adhatott az osztrákkal szemben. Most az osztrák pénzügyminiszter előadása szerint többé a magyar kormány ily kedvezményeket nem adhat, az osztrák kereskedelmi, ipari nyeresztermények is oly kedvezményekben részesülnek, mint a magyar. Micsoda súlyedése ez Magyarországnak szuverenitásának, mikor a magyar saját területén, saját vasutjain nem bir előnnyel az osztrák, az idegen felett? A mi nagyrészt földművelő országunk kereskedelme, ipara hogyan fusson versenyt az országával ellenkező osztrák érdekekkel? Állítsuk oda a gyengét az erős mellé, hogy fusson versenyt azzal: mi less az eredmény? Az osztrák ipar kényelmesebb, olcsóbb eszközöket élvez; a szabad osztrák termények a szomszédból beözönlének hozzánk s egyenlő tarifa mellett lenyomják a magyar terményeket. Ausztria gazdag, Magyarország szegény és kormánya most még újabb kedvezményeket tesz az osztrák kereskedelemnek és iparnak a saját kereskedelmünk, iparunk rovására. Lényegesen olcsóbb tőkével dolgozik Ausztria s ha még ehhez szállítási kedvezményeket is adunk neki, akkor mondjunk le róla, hogy Magyarország valaha iparállam lesz; földművelése és ipara csak úgy találja meg fogyasztó közönségét, ha osztrák behozatal le nem nyomja s ha a kedvezményes osztrák behozatal ellenére is vásárolni képes lesz. Magyarország így a biztos hanyatlás, a legjobb esetben is a stagnálás elébe megy.

Pedig szükséges, hogy Magyarország anyagilag fejlődjék; ne viseljen több terhet, mint viselnek azok, kik vele egy közös vámterületen élnek, Magyarország ma a fogyasztási adónak több olyan nemével van megterhelve, melyet az osztrákok nem ismernek. Mi ennek a szükséges fejlődésnek következtében minden lehető el fogunk követni s épen ezért nem lehet a közös vámterületet és a közgazdasági kiegyezést elfogadnunk. Nem lehet elfogadnunk akkor, midőn a kiegyezés osztrák-magyar bankot fogad el, melyben a vezetés azonban egyedül csak osztrák és a magyar érdekeket nem elégíti ki. Mért egy oly jegybank, mely osztrák érdekeket képvisel, hogy elégitheti ki a magyar érdekeket is? Az iparos ötször-hatször forgathatja tőkéjét, ellenben a földművelő csak egyszer, mert a föld csak egyszer képes kamatot fizetni; nem nyughatik tehát az osztrák-magyar bank oly alapokon, melyek csak az osztrák ipar érdekeiket szolgálják s a magyar

földművelő nép érdekeiket mellőzik; ily alapon nem lehet azt felállítani. (Ugy van!)

De uraim, az ország pénzügyi kizsákmányolását a kvóta felemelése tetőzi be. A kvóta az a hányad, melylyel mi hozzájárulunk a közösügyes költségek fedezéséhez. Eddig 32% volt, most 34-35%-ra akarják felemelni. Minden százalék magában foglal egy millió ötszáz ezer forintot, és ha még ehhez hozzávesszük a közös vámbevételekből leszámítandó többletet, úgy kitesz egy millió 570 ezer forintot. Azt hiszem, hogy ennek háromszorosa négy millió 500 ezer forint.

Mi ennek az értelme?

Ha Magyarország lemond önálló ipari élete kifejlesztéséről, saját vasuti forgalmi politikájáról, ha tarifafedezményeket tesz az osztrák iparcikkeknek, ugyanakkor még ily óriási emelését a közösügyes terheinek viseléséhez való hozzájárulásnak minek nevezzük? Ennek a kivitelére rendelték ki a többséget, ennek a kivitelére akarják most az országot megvásárolni!

A három fenyegető veszély között át térek most a harmadikra, mely a mai politikai közéletet fenyegeti. Magyarországon most az a politika érvényesül, hogy akik a hatalmas utjában állanak, azokat minden áron igyekeznek eltávolítani. És elnyomják a szabad véleménynyilvánítást minden felelősség nélkül. Mért ugyan ki a felelős ma mindezekért? Hát mi az a felelősség, hogy főispánok ülnek a törvényhatóságok székeiben; intéz kednek, cselekednek, befolyanak a közélet minden rétegébe és tetteikért ki sem vonja őket felelősségre soha. Mért hiszen ők a kormány bizalmasai. Hát a miniszter urak? Ezek adják meg az utasításokat a főispánoknak s az egész országot nem kormányozzák ma másképp, csak kufárkodással. (Élénk tetés.) Hol itt a felelősség? Hol nyilvánul itt a népakarat? A magyar államot a magyar szent korona képviseli. És uraim a magyar szent korona nem egy dísz-ékezer; az a jogoknak összefoglalata; annak mindnyájan tagjai vagyunk és így mindnyájan urai vagyunk önmagunknak. És ezeknek a jogoknak teljes egészét akarjuk gyakorolni; urai akarunk lenni önmagunknak, ezért küzdünk, ezt kívánjuk és követeljük. (Éljen! éljen!)

Igen uraim, Magyarországot az a veszély fenyegeti, hogy kizsákmányolják és kijátszák s ne menjen teljesezésbe soha, a mit a nép kíván.

Most, hogy az ország népét a választásokban megkérdezik és tudják, hogy ennek adóhivatal, pénzügyigazgatóság, vasuti összeköttetés kellene, kezdődik a korteskedés és ígérnek mindent. A nép megkérdezése helyes és igazságos, de maga ez az eljárás lealjasít s nem vezet arra, hogy a népakarat világossá legyen! Mindenhová beviszik a korteskedést, be a közgyűlési termékekbe is, mindenütt ígérnek fűt-fát, csak egyet nem, a nép igaz akaratának érvényre emelését. (Igaz! Ugy van!)

Igen uraim, ez ma az országnak három veszedelme. S a kormány ily veszedelmek közben a nemzet nagyjait mellőzi, gyengébb jeit nemesi címerek adományozásával emeli azok helyébe s összeharcolt, bűnös, gaz pénzen akarja uralmát mégis fenntartani. (Hosszas éljenzés és taps.)

Az erkölcsstelenné tett országot így rontják meg s így piszkolják be. Bizony vége a magyar szabadságnak, ha mindnyájan szolgálkává leszünk. Előbb rongyosak leszünk, a kik tünik uraiknak ostorcsapásait, s majd megcsókolhatjuk a sujtó kezét. Bizony nincs is más reménységünk, csak az Istenbe vetett hit, hogy megszabaduljunk e szörnyű állapottól.

De nem, uraim, egy nép, mely arra van hivatva, hogy ezt a hazát, melyet az Isten akként alkotott meg, hogy koszoruként hegyláncok veszik körül, egy egészet képez, megoltalmazza, midőn gazdaggá tette Isten e

hazát, midőn férfiai vitézek, nem kell más, csak összetartás, és akkor oly erős lesz, melyen még a poklok sem tudnak diadalt venni.

Ne higgyenek tehát semmi csábításnak, semmi hitegetésnek, mert kétségtelen dolog, hogy a kormány azért kénytelen a korrupcióhoz fordulni, mert másként nem képes a nemzet többségét megvezetni. Éppen az mutatja, hogy a kormány ilyen galád eszközök-höz kénytelen nyulni, hogy el kell következni az időnek, a mely nem lehet messze és én csak ebben különbözöm Eötvös Károly barátomtól, hogy a jog és igazságnak győznie kell.

Bárhová tekintünk, e század mindenhová elvitte a szabadság szellemét. E század választá ketté Belgiumot és Hollandiát, e század biztosította Göröghon és Svájc szabadságát, e század volt az Olasz egység megteremtője, mely addig csak geográfiai fogalom volt különféle zsarnokai alatt, e század tette önállókká Szerbiát, Romániát és támasztá föl 400 esztendő s irjából Bulgáriát.

A melyik nem akarja föltámadását, az bent marad koporsójában és föl nem kel új életre soha. De mi, igenis, függetlenek, szabadok akarunk lenni, hisz sokkal nagyobbak sokkal tekintélyesebbek, vitézebbek, gazdagabbak vagyunk, mint ezek a népek, a kik a középkor sötétségéből támadtak új életre. Az ur Isten nem hagy bennünket sokáig várakozni, mert ez a nemzet sokáig már úgy sem bírná ki, és meghozza számunkra a vig esztendőt. Éljen a független Magyarország! (Percekig tartó taps és éljenzés.)

Simonfay János lépett ezután a szónoki emelvényre és megköszönte a lelkesítő szavakat, a miután Szekrényessy Ferenc dr. fölolvasta az előkészítő bizottság javaslatát a pártszervezésre vonatkozólag, melyet a gyűlés egyhangulag magáévá tett.

A központi bizottság elnöke: Simonfay János; alelnökei: Kiss József, Kész Pál, Morvay Ferenc, Jakab Lajos dr.; jegyzői: Szekrényessy Ferenc dr. és Ferenczy László dr. Pécsváros pártbizottsági elnöke: Jobszt László dr, Dárdán Dréher Antal; Mohácson Kantz Adolf dr.; Pécsváradon Göde Sándor; Sásdon Halvax József; Siklóson Köröm Mihály Szent-Lőrincen Kustos Lajos.

Lassankint oszladozni kezdett a tömeg és éppen a delet harangozták, mire a terem kiürült.

A pécsi függetlenségi és 48-as párt állásfoglalása.

Szombaton este tartotta meg a pécsi függetlenségi és 48-as párt a „Hattyu” teremben értekezletét, melynek főtárgyát a pártnak, mint ilyennek, a képviselőválasztásra nézve való állásfoglalása volt.

Simonfay János partelnök üdvözlővén a nagy számmal megjelent elvtársakat, kifejtette, hogy a hivatalos szavazatok nagy tömegével szemben Pécsen az ellenzéki választóknak egy jelölt zászlaja alatt kell tömörülniök, ha azt nem akarják, hogy egymásközi versengésükből a kormánypárt huzza a hasznat. Pécs városának eddigi képviselője határozottan ellenzéki álláspontot foglal el a jelen kormányval és kormányzati rendszerrel szemben, azért a függetlenségi és 48-as párt elveit valló polgároknak hazafias kötelességük Erreth János zászlajához csatlakozni, ha ő nem is tagja a pártnak, de politikai végcélját mégis pártunk legfőbb elvének diadalra juttatása: Magyarország állami önállóságának kivívása képezi. Indítványozza tehát, hogy mondja ki a párt-értekezlet, hogy a pécsi függetlenségi és 48-as párt, mint ilyen, csatlakozik Erreth János jelöléséhez és minden erejével az ő

megválasztatását támogatni kötelességének ismeri.

Toldi Béla dr. idelöttinek tartja a párt állásfoglalásának kérdésében már most határozni, hanem bevárando lenne, hogy előbb Erreth programbeszédét meghallgassuk.

Jobst László dr. nem osztja Toldi aggályait, hisz ismerjük valamennyien Erreth politikai működését, tudjuk, hogy ő a lefolyt országgyűlésen tárgyalt kérdésekben egyetlen egyszer sem jutott a mi pártunk elveivel ellentétbe, azért minden függetlenségi és 48-as párti választó nyugodtan szavazhat rá. Az állásfoglalásnak elérkezett a tizenkettedik órája, minden percnyi késedelem csak tért enged a kormánypárti ármánynak soraink megbontására s azért elfogadásra ajánlja Simonfay indítványát.

Pleininger Ferenc hasonló értelmű felszólalása után az értekezlet tagjai valamennyien — Toldi Béla kivételével — elfogadták az elnök indítványát, a mely szerint a pécsi függetlenségi és 48-as párt, mint ilyen, már most csatlakozik Erreth Jánosnak Pécs szab. kir. város képviselőjévé való jelöléséhez és megválasztatását minden erejével támogatni kötelességének ismeri.

Erreth János beszámolója.

Városunk volt országgyűlési képviselője, Erreth János, tegnap délután tartotta meg beszámolóját a „Hattyu“-teremben nagy közönség jelenlétében. Kevéssel három óra után Jobst László dr. nyitotta meg a gyűlést, előadván, hogy az országgyűlés befejeztével városunk képviselője országgyűlési működéséről beszámolni kívánván, az előkészítő bizottság a mai napra hívta egybe a beszámoló meghallgatására a város polgárságát. Felkéri tehát Zsolnay Imre, Böhm C. Felix és Nick Alajos urakat, hogy a képviselő urat ide meghívják.

E küldöttség kíséretében nem sokára megjelenő Erreth Jánost a közönség dörgő tapsviharral fogadta, mire Erreth a szónoki emelvényre lépett s elmondta beszámolóját, a melyet olvasóinknak külön lenyomatban lapunk mai számához mellékelten egész terjedelmében bemutatunk.

A többszörös helyesléssel és éljenzéssel kísért beszámoló fényes bizonyítást tesz róla, hogy Erreth János annak a megbízatásnak, a melyet 1892-ben a város polgárainak egyhangú bizalmából nyert, kötelességhűen megfelelt, s hogy azok a híresztelések, a melyeket az ellentáborból az ő komolyan soha kétségbe nem vonható szabadelvűsége ellenében terjesztettek, nem egyebek nyomorult kortesfogásnak felhasznált aljas rágalmaival.

Ennek a beszámolóknak a hatása alatt emelt szót Toldi Béla dr., kifejezést adva a választó polgárság köszönetének, melylyel volt képviselőjének a megválasztatásakor adott program kötelességszerű betöltéséért tartozik. Képviselőnk tisztán, mocsoktalanul szolgáltatva vissza a választóknak azt a zászlót, a melyet ezelőtt ötödfél évvel kezébe adtak. Ezek a választók nem rendelkeznek kincsekkel, hatalommal, hogy ezek jelölésükkel a polgári és politikai kötelességek hű teljesítését; őszinte szívvel és hazafias lelkesedéssel szolgáltatják tehát vissza a zászlót Erreth János kezébe, kérve őt, hogy a jelöltséget újra fogadja el, független gondolkodású választóinak, hazafias lelkesedése és ügybuzgó kitartása bizonyára diadalra is fogja juttatni a zászlót, melyre önzetlen hazafiságot jelentő neve van felírva.

E beszédet követő kitörő lelkesedés zajának lecsillapulta után Erreth meghatottan mondott köszönetet a bizalomnak ily

megtisztelő nyilvánulásáért, a melyet a polgárt érhető legszébb jutalomnak tekint. Kötelességének tartja tehát a jelöltség elfogadását, s kijelentette, hogy a jövőre vonatkozó programját folyó hó 18-án (vasárnap) fogja a választóknak előterjeszteni.

Mire a közönség lelkes hangulatban Erreth Jánost éltetve, oszlott szét.

A szalántai mandátum.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Pellérd, 1896. október 11.

Gyönyörű, szép verőfényes nap vetette sugarait arra a hosszú menetire, mely ma délután két óra tájban lengő nemzeti zászlók alatt tartotta bevonulását Pellérdre. Ugyanis a szalántai kerület választói, mintegy 140 kocsin, mindenik megrakva éljenző választókkal vonult végig az országuton és a pellérdi urasági kastély előtt állapodtak meg.

A kerület közeli községeiből azok, akik gyalogszerrel jöttek, lehettek ott vagy hatszázán s ujon érkezettekkel együtt, akik jobbra a Hegyalja községeiből, továbbá Somogy, Hosszúhetény, Rácpetre, Egerágh, Püsp. Bogád, Szalánta és Garé községekből jöttek, lehettek mintegy 1400-an.

A kastélykert nagy rondója körül fél, kört képezve, közéjük jött a mai nap ünnepe, Brázay Kálmán nagybirtokos, Eötvös Károly nagyszámu kíséretével és meghallgatta Farkas György kövágószőlősi polgár beszédét, melylyel a jelöltséget a kerület nevében följajánlotta. Az egyszerű keresetlen szavak szívből jövők valának, melyet a vasai segédjegyző stenogrammjai nyomán szösz szerint a következőkben adunk:

Nagyságos képviselőjelölt Ur!

Hű ragaszkodásunk, erős bizalmunk hozott ma minket össze, Pécs járás szalántai választókerületnek polgárait, hogy nagyságodat országgyűlési képviselőjelöltnek annak elfogadására felkérjük.

Nagy a mi örömtünk, nagy és őszinte a mi bizalmunk, midőn nagy hazánk fia Kossuth Ferenc Nagyságodat a választó kerület jelöltjéül ajánlotta, mi akaratunkkal és óhajunkkal megegyezik. De meg vagyunk győződve, hogy azon magasztos elveket, melyeket bold. Kossuth Lajos reánk bizott, Nagyságodban a független és 48-as párt tömörülésében megvalósíthatjuk.

Fogadja tehát el Nagyságod a kerület jelöltségét, kinek szívében él, központján lakik; mi nekünk kicsinyben fáj, nagyságodnak nagyban fáj, az édes magyar hasánk, úgy nemzetének jólétét ez által bő alkalma legyen előmozdítani, miként azt a multakban is tette.

Engedje meg Nagyságod, hogy a sok közül csak egyet-kettőt mondjak el, ami nem lesz felesleges, melyeket felsőbb helyen áldásos működése hozott létre.

Pellérd fölött elvonuló vasútvonalon egy megállóhelyet létesített, evvel kapcsolatban egy felrakódó állomást tervez, egy időben szerencsétlenül bennünket Magyarország egykori kormányzója, hű ápolója és nővéreinek, Kossuth Lujza ő nagyságának bemutatásával, nem régiben Kossuth Ferenc bold. atyja után reményünk zálogát hozta falvaink közé, melynek elveihez minden magyar polgár lekötve kell, hogy legyen s csak hetek multával nagy emlékü Cucor Gergely jeles írónk és költőnknek Budapesten saját házában emléket emelt.

Mind ezek, valamint az el nem számláltak után tudván azt, hogy nagyságod elveink magasztos célját előmozdítani mindenkor kész lesz, ismételtén kérjük, fogadja el tehát a választókerület orsz. képviselőjelöltségét, mi azt ígérjük itt az Isten szabad ege alatt, hogy kibontott zászlónkat vállvetve, egyesült

erővel, úgy mint a multakban győztesen fogjuk visszaszerezni és azt Nagyságod kezébe megőrség végett akarjuk odaadni, Isten áldását kívánva édes hasánkra s győzelmiünk diadalára. Éljen soká Brásai Kálmán képviselő-jelöltünk.

A megtisztelt meghatva, a következő szavakban jelentette ki, hogy elfogadja a jelöltséget:

„Tisztelt választó közönség!
Kedves Barátaim!

Hálás köszönettel veszem jelöltségemet tudomásul s ha est el is fogadom, tesszem azt első sorban tisztelt elvtársaim, barátaim felszólalására s Kossuth Ferenc barátom s pártunk tagjai kérésére akkor, a midőn ma-holnap a közgazdasági és mezőgazdasági kérdések Ausztriával kötendő szerződésnek, vagy a külön vámterület fontos anyagi helyzetünk mérlegelését követelik: köszönettel veszem a szalántai kerületben önök által történt jelöltetésemet, — s megválasztásom esetén a mandátum elfogadását megtisztelő kötelességemnek fogom tartani. — Egész életemben a munka embere voltam; tudom, hogy komoly kötelességgel jár komoly embernél a mandátum elfogadása, de azt hiszem ismernek önök s feleslegesnek tartom hangsúlyozni, hogy engem nem a szereplési viselkedet indított arra, hogy a törvényhozó testületnek tagja legyek s biztosítom Önöket, a mennyiben lehetőségem engedi: az ország érdekei mellett, Baranyamegye, de különösen a szalántai járás érdekében fogom azt a zászlót mindenkor öntudatosan lobogtatni, a mely zászló alatt megválasztattam.

Kitörő éljenzéssel felelt erre a nagy sokaság. Alig csillapodott le az éljen-riadal, Eötvös Károly tartott lelkesítő beszédet a néphez, melyet a következőkbe adunk:

Tisztelt választó polgártársak! Mielőtt szólnék, arra kérném önöket, hogy tegyük fel a kalapot, azért az Isten napja eléggé süt ránk. — Tisztelt választó polgártársak; nem hibáztam el a dolgot, mert én is választó vagyok és pedig 48-as és függetlenségi.

Uraim, az országos 48-as és függetlenségi párt, a melynek elnöke Kossuth Ferenc, a hazára nézve nagy szerencsének tartja, ha Brázay Kálmán ur az ország törvényhozói közt foglalna helyet (éljen). Eljött volna ide Kossuth Ferenc is, hogy ezt itt önöknek szemtől szembe megmondja, de az eljövételben jelenleg betegsége gátolta, s ezért megkért engem, hogy őt helyettesítem. De megbizott engem az országos párt maga is és én szívesen jöttem, mert Brásayt régen ismerem, s amilyen régen ismerem, olyan régen becsülöm is.

Most pár szóval el akarom mondani, mit akarunk mi, mit akar ő. — Mi 48-as és függetlenségi pártiak vagyunk. Ezen kerület — a szalántai kerület régtől fogva mindig 48-as és függetlenségi volt. (Az is marad!)

Miért nevezzük 48-inak? mert 48-ban mentette fel az országot, a népet attól, hogy ne adózzék az urnak, s miért nevezzük függetlenséginek, mert most attól akarjuk felmenteni, hogy ne adózzék az osztráknak — 48-ban megszűnt a földesuri robot, most meg akarjuk szüntetni az osztrák robotot is. Azt akarjuk, hogy a katona a mienk legyen, ne a németé, ha fizetünk, azt akarjuk, hogy a magunkénak fizessék s a magunké legyen — azt akarjuk, hogy buzánk, borunk, szarvasmarháink, melyeket mi tenyésztünk, annak az arát mi magunk tarthassuk meg s ne vehesse el tőlünk az osztrák. — Addig a király sem hallgat miránk, míg kisebbségben vagyunk, mert azt mondja, ti kevesen vagytok, inkább arra hallgatók, kik többen vannak.

Tisztelt választó polgárok, van egy dolog, a melyről egy pár szót kell szólnom, mert ellenfeleink azzal beszélték tele az emberek, de kivált az asszonyok füleit; ez az ugynevezett egyházpolitika, melyről igen sok

okos és igen sok nem okos dolgot beszélnek a népek. Más ország, tisztelt uraim, olyan szerencsés, hogy csak egy népfaj van benne, épen a miénk olyan szerencsétlen, hogy 7 vallás és 7 nemzetiség 7×7 az 49 van benne. — Mig más ország francia, olasz, német, muszka, csak egy népfajjal s egy vallással vesződik, addig nálunk szegény Magyarországon 7 népfajjal és 7 vallással van bajunk. Már most ahányféle nemzetiség volt, annyi féle házasság volt eddig, minthogy minden vallásnak megvoltak a maga férfit és asszonyai, akik házasságra léptek. Ez a sokféle házasság végtelen sok kellemetlenséget okozott, mert igaz, hogy voltak mindig házások, kik békeségben éltek, de voltak sokan, kik hogy elválhassanak, elhagyták vallásukat, protestánsok lettek s így aztán válóperükben egyik fél felett ítélte a szentszék, a másik felett a törvényszék, igazságos ítéletet pedig nem hozott egyik sem. Eddig a lelkészekre volt bízva a házasság dolga s az anyakönyvek vezetése s mi volt ennek az eredménye? mint hogy ahányféle nyelvű lelkész volt, annyi féle nyelven vezetett az anyakönyv, úgy hogy volt szerb, latin, román, oláh stb. nyelvű házassági, születési és halálozási anyakönyv.

Minthogy pedig minden ország megkövetelte, hogy anyakönyvei a saját nemzeti nyelvén vezetessenek, mi sem tühettük tovább az annyiféle nyelvű anyakönyveket.

Hoztak törvényeket az anyakönyvek magyar vezetésére, de a papok nem fogadták meg s folytonos viszályt okoztak.

Három ród volt, hogy a viszályokat megszüntetni lehessen. Az egyik az, hogy az egész ország s a kormány meghunyaszkodjék, s engedje, hogy a papok parancsoljanak s az ország békéjét feldulják: a melyik ország pedig ezt elnézi, az megérdemli, hogy minden képviselője fel legyen akasztva, mert az ország törvényeinek olyanoknak kell lenni, mely minden ember, még a király felett is áll, mert igazság csak akkor van, ha a törvényt tisztelik. A papok előtt meghunyaszkodni nem lehetett.

Mit lehetett volna mást tenni, — mint meg tenni azt, hogy a melyik pap nem engedelmeskedik a törvénynek, ha 100 vagy ezer ily pap lett volna is, — becsukni kellett volna a tömlőcbe, a mint a szegény ember bemegy a kóterba, úgy a pap is, a melyik ellenszegül. — Csakhogy uraim nem akartuk ezt se, mert a pap még is a vallás szolgája, ha téved is, s meg sokan azt hiszik, hogy, ha a papot bántjuk akkor a vallást bántjuk. — Hogy tehát se a papot, se a vallást ne bántjuk, s hogy az emberek belső békéje s nyugalma meg ne legyen döntve, mi a 3-ik módhoz fordultunk, s visszatértünk őseink módjához kik Árpád idejében nem bízták a házasságkötést a papokra, hanem megkötötték az ország jeles férfit előtt, hát azt mondtuk, hogy ha nem tudtátok az anyakönyveket magyarul vezetni, hát ne vezessétek, hanem tettünk ki férfiakat, kik az anyakönyveket magyarul vezetik, és összeadják a házasság feleket, még pedig ingyen, mert a házasság szentség; ha pedig szentség, vagyis isten törvénye, akkor azért mért kelljen fizetni. Azt is el akartuk ezzel érni, hogy lehessen a házasság feleket elválasztani, akkor, ha egyik házasságtörést követ el, vagy a másik életére tör, de minden hiába való okért egymást ott ne hagyassák.

Minden művelt országban — (a vad országokat kivéve) — az állam köti meg a házasságot, mert az állam az a nagy tekintély, mely a maga törvényeit végre is hajtja, úgy van ez Franciaországban, így Spanyol-Német Olasz országokban. — Az országnak van 4—5000 faluja rác, oláh, ruthén: nagy részben oda is tesszük férfiakat, kik felöltve az ország, az állam jelvényét, összeadják a házasság feleket, s tudja minden ember, hogy

azok az állam megbízottai, kik a születéseket, halálozásokat s házasságokat magyarul bevezetik az anyakönyvbe, s ezért az illető féltől semmi díjat nem szednek, úgy hogy nekem mondták Szegeden — mert én tegnap onnét jöttem: „Bár csak a temetést államosítani lehetne, hogy ott se kelljen fizetni.“

Tisztelt uraim! Kossuth Ferenc, a mi pártunk vezére, most nem jöhetett el, mert beteg, de el fog jönni ő is, és ugyanazt fogja mondani, a mit én, mert egyet érzünk, egyet akarunk és nagyon tisztelt Brázay Kálmán barátom is ahhoz a párthoz tartozik. — Azért akartuk olyan, nagyon, hogy ő képviselő legyen itten, meg mondom. — Ő itt földbirtokos e kerületbe, neki is az az érdeke, a mi más birtokosnak. — De ő, egyúttal azt is tudjuk, hogy Budapesten nagykereskedő. Uraim a mi pártunknak, eddig igazi képviselője nem volt a kereskedelem terén, úgy hogy ha a kereskedelemről volt a szó, mi magunk kénytelenek voltunk meg hallgatni a kormány párt kereskedelmi szakértőjét, kik pedig az osztrák emberekkel és az osztrák érdekekkel vannak szoros kapcsolatban.

Már pedig a törvényhozásban nemcsak gazdára és prókátorra, hanem a kereskedőre is nagy szükség van. Csakhogy igazi becsületes nagy-kereskedőt — mint Brázay Kálmán, még eddig nem találtunk, ki Kossuth pártjához csatlakozott volna. Apró szatócsok akadtak volna, de ki hallgat azokra? Nagy kereskedő nem akadt, ő az első; ki pedig jóltevője volt szegény öreg Kossuth Lajosnak a nemzet atyjának. — Az a polgártárs, a ki előbb beszélt, szólott Brázai érdemeiről, meg említette a pellérdi állomás létrehozatalát beszélhetnék én is az ő tetteiről, elmondhatnám, hogy mikor az a szent öreg ember komor 90 éves korában kenyér nélkül volt idegen földön, ő gondoskodott utolsó éveiben a becsületes megélhetéséről. — Én tudom mert kivüle én és még hárman voltunk azok kik utolsó éveit a kenyérkereset gondjaitól megmentettük. Ő volt az első, ki név nélkül, senki által nem tudva az első áldozatot hozta Kossuth élete folyamán meghosszabbítója volt.

Ebben van a biztosíték, hogy ő, ki a mi lobogónk szent emlékü kezben tartóját élve utolsó éveiben is támogatta, hogy ő ahhoz a lobogóhoz mindvégig hű marad.

Beszéljünk Vajay Istvánról, én őt mint embert, mint lelkészt tiszteltem és becsültem, most is becsülöm mint embert s szeretem mint lelkészt, de uraim, ő a törvényhozáshoz nem való. A pap ne varrjon csizmát, a pap prédikáljon, a csizmadia varrjon csizmát. — Ő az ország dolgaihoz nem sokat ért, nem is abban nevelkedett, nem is az az ő életének célja.

Brázay Kálmánnak mit adhat a kormány? Pénzt? Hisz több van ő neki! — (ugyan) mivel jutalmazhatja meg? kitüntetéssel? nem szorult rá. — Ő itt él Pellérden, nem nevezheti ki sem plebánossá, sem kánonkává, sem püspökké. De Vajait ha áthelyezik mint káplánt más káptalanhoz más vár megyébe, kitől követelik vissza, talán a káptalantól? Brázay itt van, ide tartozik, se püspök, se káptalan el nem távozthatja a mi keblünkől. Azért azt mondom én önöknek, hogy okosan és hazafiasan cselekedtek, mikor ő reá esett a választásuk. Ő méltó lesz e kerülethez, e kerület multjához, mert e kerület mindig 48-as függetlenségi párti képviselőt küldött az országgyűlésre. Adja Isten, hogy most is azt küldhessen, abban a reményben kiáltom: éljen Brázay Kálmán! éljen a szalantai választó kerület.“

Leirhatatlan, lelkes éljenzés követte a sikerült rögtönzött beszédet, a miután Brázay német nyelven is elmondotta, a mit az előbb magyarul mondott

A zászlók kiosztása után barátságos

oszonna következett, az odarendelt két cigány zenekar ráhuzta a legvigabbját s a nép a késő éjjeli órákig kedvére kimulatatta magát, táncra kerekedvén a hamarosan ott termelt pellérdi s környékbeli leányzókkal és menyecskékkel s mikor már eloszlottak, minden irányban éljenztek Brázay falujokba visszatérő választók.

A kastély termeiben ez alatt válogatott társaság ült a dúsan terített asztalokhoz, a hol a család tagjain kívül ott láttuk Eötvös Károlyt, Blaskovich István kir. táblai elnököt, Waniss Sándor főszolgabíró, Máthé Ödönt, és a járás legtöbb körjegyzőjét.

Baranyamegye őszi közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1896. október 12.

Zsufolásig megtelt ma a vármegyeház közgyűlési terme, a melyet Kardos Kálmán főispán díszmagyarban, a következő beszéddel nyitott meg:

„Mélyen tisztelt közgyűlés!

Fontos időszak befejezésével és épp oly fontos időszak kezdetén üdvözlöm a számosan egybegyűlt bizottság tagjait.

Fejedelmi, nemzeti ünnepeink, melyekkel szeretett hazánk ezeréves fennállását ünnepelte, végéhez közelednek. Ledőlnek falai, bezárulnak kapui Magyarország ama kiállításának, mely az intelligencia eredményeit, az ipar termékeit zárta magába s melyek hivatalosak voltak Európa előtt bemutatni, hogy a magyar, népmelyet csak bátorságáról ismertek a külföld népei, munkájával, szorgalmával épp úgy megállja helyét és képes lesz a jövőben is szorgalmával megtartani.

Ha ezen viszonyok közt az egész hazában, különösen megyénkben a sors csapásai nem engedték, hogy az év tartsa meg anyagi kilátásaiban is, a mit ígért, talán az Eg intelmének vehetjük, hogy küzdjünk jövőre is a sorssal, mert csak edzett emberek képesek hosszú harcra.

Másik fontos időszak, melynek megkezdése előtt állunk: a parlamentáris életben mindig fontos időszak befejezése és az újnak kezdete.

Öt évi ciklus befejezése után a parlament kapui bezárultak, hogy megnyíljon a vélemények harca, mely a személyekben nyer kifejezést.

A legszentebb dologban is eltérők a nézetek, nem lehet tehát, hogy politikában is egymástól eltérők ne legyenek, a fő, hogy érvényesüljön az igazság. Hogy ezen küzdelem közt Baranyamegye józan, alkotmányos érzelmű népe mindig meg tudta tartani higgadságát: bátran merem állítani. Tartózkodtunk minden hivatalos befolyásolástól, a nép pedig az erőszakoskodástól.

Talán multamat, egész életemet hazudtolnám meg, ha arra nézve ígéretet nem tennék, hogy a jövő választáson is így fog lenni. Részemről nem leszek a hatalomnak kifolyása, hanem a vélemény szabad nyilvánulásának őre. (Zajos éljenzés.)

Ellenben ismét kérem kell a megye közönségét, különösen szavazó közönségét, hogy alkotmányos érzelmű polgárokhoz illő józanságot, komolyságot tanúsítson, azt tartsa meg; tisztelettel hajoljunk meg egymás meggyőződése előtt, hogy a befejezés után ismét béke-jobbort nyujthassunk egymásnak, mert a cél egy és ugyanaz: hazánk jövője és boldogsága. (Eljenzés.)

Ezzel megnyitom az ülést és kérem a legkegyelmesebb királyi leirat felolvasását.“

Kossits Kamill főjegyző felolvasta azután a királyi meghívót, mely az új országgyűlést f. évi november hó 23-ára hívja össze. A királyi leirat hódolattal tudomásul vétetett s kiadatott a központi választ-

mánynak. A leirat fölolvadását az egész közgyűlés állva hallgatta végig.

A terjedelmes alispáni jelentés fölolvadása és tudomásul vétele után egyhangulag megválasztották Simon József eddigi IV. aljegyzőt, III. ad aljegyzővé, ennek helyére pedig ifj. Eötvös Gusztávot, a kik nyomában letették a hivatalos esküt a közgyűlés színe előtt.

Hazabeszélések.

A tárgysorozat nagyon gyors tempóban pörgött ezután mindaddig, míg a megyei körutaknál meg nem kezdte a felszólalást Jeszenszky Ferenc, melyet aztán a többi jelenlevő volt képviselők siettek folytatni a volt kerületüket illető közutak érdekében.

Igen érdekes volt Antal Gyula felszólalása, a ki a laskó-daróci el nem készült utat reklamálta meg. A törvény — ugymond — azért törvény, hogy megtartassék; már pedig azok a közgyűlési határozatok, a melyek meghozattak, törvény erejével kell, hogy birjanak. Ugy tudja, hogy erre az utvonatra nézve már évekkal ezelőtt hozott a megye közgyűlése olyan határozatot, hogy az kiépíttessék, de ez a határozat ma is csak papíron van. Ha ilyeneket cselekszik a közgyűlés határozatainak végrehajtója, az alispán, hogy t. i. egyszerűen fumigálja a törvényt ugy-e kérem. nem-e rendül meg a törvény iránti tisztelet a népben. Tisztelettel felvilágosítást kér az alispántól, hogy miért nem hajtotta végre a közgyűlés határozatát?

Szily László alispán bár nagyon is bombasztikusnak tartja felszólaló beszédét, mégis elismerni tartozik, hogy ő, az alispán engedelmeskedni tartozik a közgyűlési határozatoknak. A dolog érdemére nézve kijelenti azonban, hogy ez az utvonat sem a tavalyi, sem a harmadévi költségvetésbe nem volt felvéve.

Antal Gyula visszautasítja azt a kijelentést, mintha az ő beszéde bombasztikus lenne. Ezek után az építészeti hivatal jelenlevő főnökét kell fölkerínie, hogy nyilatkozzék, vajjon a daróc—laskói utvonatnak nem e ebben az évben kellett volna kiépülni.

Kovácsffy Kálmán, az államépítészeti hivatal főnöke ígéretet tesz, hogy ez az utvonat a jövő tavasszal minden bizonynyal készen lesz; eddig ez azért nem volt lehetséges, mert a szükséges munkaerő nem állott rendelkezésére. Egyebekben teljesen igazat ad Antal Gyulának, mert bizony annak az utnak a kiépítése el volt határozva s úgy látszik, hogy erről az alispán ur, bokros teendői közepett, elfeledkezett. Igenis, ismételve kijelenti, a kérdéses utvonat kiépítése 1895/96-ra volt felvéve a reá a költség megszavazva arról ő nem tehet, hogy a vezetése alatt álló hivatal nem rendelkezett elég munkaerővel. Most már e bajon is segítve van, kéri tehát felvilágosításainak szives tudomásul vételét.

Antal Gyula megnyugvással veszi tudomásul a kir. főmérnök felvilágosításait.

Horváth Sándor maissi jegyző akart volna ezután egy dörgedelmes filippikát megereszteni alispánja védelmére, de mindjárt oly izetlen tónusban kezdte, hogy a főispán már csak nagyobb vihar megakadályozása szempontjából is, helyesnek látta a vita kettévágását az által, hogy kimondotta a határozatot, mely szerint a választ a közgyűlés tudomásul veszi.

Kardos Kálmán főispán bejelenti, hogy miután a városi közgyűlésen is kell elnökölnie, az ülés vezetését az alispánra bizza.

Szily László alispán, a főispán hoinapi nevenapja alkalmából a közgyűlés gratulációját tolmácsolja, mit a főispán megköszönve, a közgyűlés tagjainak zúgó éljenzése közben elhagyja a termet.

Simonfay János szólalt föl ezután, kiterjeszkedett azokra a korteskedésre, melyet egyesek az iránt folytatnak, hogy ezt

vagy amast vicinális utat fölvegyék a törvényhatósági uthálózatba. Mivel pedig a szóban forgó utat, a beremend—németbólyit is ilyen korteskedőknek tartja, nem fogadja el az állandó választmány javaslatát.

Nendtvich Gyula csak azt jelentette ki, hogy tudomása szerint az ottani földbirtokos fölajánlotta az utépítéshez szükséges követ.

Simonfay János (közbeszól.) Ez mind kevés!

Nendtvich Gyula: A ki ezt mondja, az nem tudja, mi a kő! Ajánlja különben az állandó választmány javaslatát elfogadásra.

Megtörténik.

Simán ment ezután a tárgysorozat 30 ik tételéig minden, elfogadtak mindent a referensek javaslatai szerint; azonban a 30 ik pontnál tán kissé a hosszúnál is hosszabb vita indult meg.

A kéményseprők ellen.

Ugyanis Böröc Mihály hosszuhetényi lakos indítványozta, hogy a kéményseprési szabályrendelet megváltoztassék. Indítványát megokolni maga Böröc uram állott föl s talpraesett beszédében elmondotta, hogy bizony náluk sok olyan kéményért is kell fizetni a taklát, melyet soha sem pucolnak.

Vajay István kelt védelmére az indítványnak. Szóló fölötte örvend, ha a kémények az egész országban füstölögnek, sajnos, hogy igen sok kémény van az országban, mely hétszámra nem füstöl. Javaslata, hogy irjon föl a közgyűlés a miniszterhez, hogy az itteni nép életviszonyaira való tekintettel, adjon szabad teret az egész vármegyére nézve a szabályrendelet módosítására.

Szily László alispán kijelenti, bár mindenekben osztja Vajay javaslatát, hogy ez aligha lesz lehetséges, mert ebben még a minisztert is akadályozza a törvény betűje.

Vajay István módosítja indítványát, mely csupán a szabályrendelet egy szakaszának megfelelő változtatására vonatkozik.

Szily Pongrác azt hiszi, hogy ebben a tekintetben nincsen eltérés az egész közgyűlés tagjai között. Fölíratot javasol a kormányhoz és törvényhozáshoz ennek az imperatív jellegű szakasznak módosítása iránt, mire nézve a többi törvényhatóságok körlevélben volnának fölkerendők pártolásra.

Kész Pál azt tartja, hogy csak ott kellene fizetni a kéményseprőknek, a hol tisztogatják a kéményeket.

Antal Gyula nem szereti eltemetni az olyan ügyeket, a melyeknek céljuk is van. Elnöke volt sokáig a kérvényi bizottságnak a képviselőházban; tehát tudja nagyon jól, hogy mi a sorsuk az efféle kérvényeknek: egyeztetlen irattárba tétetnek s ellepi őket a por. Tessék a törvényhatóságnak szabályrendeletet alkotni, mely megfelel a helyi viszonyoknak.

Szinkovits Károly aljegyző csak azt jegyzi meg, hogy már ez megtörtént a múltban, de a belügyminiszter nem hagyta jóvá a szabályrendeletet, sőt határozottan kijelentette leiratában, hogy máskor sem erősit meg olyan szabályrendeletet, mely ellenkezik a törvénynyel.

Sudár Gyula azt akarja, hogy engedtesék meg, hogy a szegény ember maga is kitisztithassa kéményeit s ne legyen köteles ilyesmiért fizetni.

Kisasszony József aljegyző feleslegesnek tart minden újabb intézkedést, hisz benne van a törvényben, hogy csak „minden használatban lévő” kémény után kell fizetni. Ha tehát valaki nem használja, úgy azt nem is kell tisztogatni, mert csak a vakolatot vakarnák le, következésképp ilyenekért nem is kellene fizetni.

Morvay Ferenc szintén ebben a véleményben van, t. i. a seprött kémények után kell fizetni, azokért azonban, melyeket nem sepernek, nem.

Simonfay és Vajay felszólalásai után elfogadta a közgyűlés Szily Pongrác indítványát.

Dél felé járt ekkor az idő, az előadók is villámvonat módjára nekieresztek mondkájukat és csak így volt lehetséges, hogy egynegyed egykor lepörgötték a köszel és a numerusból álló tárgysorozatot, mindenben az állandó választmány javaslatához képest.

H i r e k.

Pécs, 1896. október hó 12.

Dal a szüreti dalról.

Az én zsarnokos, jó szerkesztőm
Igy szólott hozzám a minap:
„Öcsém, holnapra verset írjon,
Mert, bizony isten, hogy kikap.”
— „Verset? miről?” „No de az égre!
Ön meg fogja majd énekelni
(De szépen ám!) a szüretet.”

Mondtam neki: „szüretéről írni
In effigie nem tudok,
Hogy már hiába, de az egész
Multság előtttem titok;
Hogy csak az isten a tanum rá:
Sohsem voltam még szüreten...”
„Nincs kegyelem, ezerszer is nincs!”
Ezt hajtogatta szüntelen.

Modern Hamletként tépelődve
Futkostam ide és oda:
Csak egy szüretet innék végig
S többet ez életben soha!
Szerkesztő ur! Hisz önnek van egy
Szép nagy szölege, ám de hol?
Ott megtanulnék verset írni
A szüretéről, — ugy gondolom.

Az én zsarnokos jó szerkesztőm
Hajlíthatatlan tölgy maradt,
Mig keserűen kifakadtam:
„Nincs kegyelem az ég alatt?
Szüretéről irjak verset s nincsen
Elöttem egy meszelyke bor!
Nékem a szüret nem multság,
Tor az nékem, halotti tor.”

Ő tovább szitta a szivarját
És közbe-közbe nevetett,
Én meg majd elfakadtam sirva:
„Te zsarnok, te!” könnyű neked,
Te ihatsz bort a mennyi tetszik,
S még se kell irnod róla dalt...“
Igy beszéltem, míg végre így szólt:
„Ejnye, öcsém, de jól szavalt!”

„Komolyan mondom: szónokolt ön!
Hisz ön valódi kis Kossuth,
De volna rá egy megjegyzésem
S azt tudom, majd eszébe jut.
Nem köztársaság a hol ön van,
De abszolút monarchia!
A kiadó zsarnok s nincs előleg!
Kell a szüretéről írnia!

S most im itt állok elhagyottan,
Minden reményem elveszett.
Átkozott legyen valamennyi
Szüretéről szóló vereszet.
Mi lehet itten a megoldás?
Szüret van és se pénz, se bor...
Nékem a szüret nem multság,
Tor az nékem, halotti tor! **Nihil.**

Napirend 1896. október 13-án.

Naptár: kedd, október 13. — Róm. kath.: Kálmán. — Prot.: Kálmán. — Görög-kel. (okt. 1.) B. A. védez. — Zsidó: Marcheschwan 6. — Nap két 6 óra 2 perckor; nyugasik 4 óra 58 perckor. — Hold két délután 1 óra 44 perckor; nyugasik este 10 óra 1 perckor. Hold első negyede 3 óra 48 perckor délután.

Időjárás: hőmérősklet 15 Celsius fok meleg; légnomás 748. — Kilátás a központi meteorologiai intézet jelzése szerint: hűsüljedés és eső várható. Színház: A királyné dragonosai, operett.

— (Az aradi vértanúk emléke.)
A helybeli főgimnázium „Önképző kör”-e tegnap tartotta az aradi vértanúk emlékének ünnepét, melyen résztvett az ifjuságon kívül

as intézet igazgatója és tanári kara. Az ünnepegy műsora es volt: 1. Palágyi: Aradi vértanúk. Szavalt: Réder Károly, VIII. o. t. 2. Ötven év múlva. Főolvasza Buday Desső, VIII. o. t. 3. Arad szerepe szabadságharcunkban. Főolvasza Nyaka Lajos VIII. o. t. 4. Váradi Antal: Az aradi tizenhárom. Szavalt: Rihmer Oszkár, VII. o. t. 5. Egy kép a szabadságharcunkból. Grosch K. VII. o. t. 6. Szózat. Szavalt: Kerese György VIII. osztályu tanuló. Végül az igazgató intézett néhány lelkesítő szót az ifjusághoz.

— **(Táncmulatság.)** A jogakadémiai ifjuság legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy november 14-én az „Olvasókör” pénstára javára a Vigadóban táncmulatságot rendez. Megválasztotta egyszerűen a tisztikart és pedig elnök lett: Tichy Ferenc, alelnökök Lakner Géza és Egri Kálmán, pénztáros Stern Ármin, ellenőr Schwell Lajos. Es estélyre a meghívókat jövő héten küldik szét.

— **(Rakoncátlan kocsis.)** Bár elég sajos volt a tegnapi vasárnap, az első öt év óta, mikor a korteskedés megkezdődik és hangosak voltak az utcák is a választók kortesenótáitól, még se történt egész nap semmi. A rendőrségnek egyedül egy részeg kocsi legény adott dolgot, a ki részegségében rakoncátlanokodni kezdett és a gazdáját meg akarta verni. A rendőrség aztán hűvöserre tette és aligha meg nem bánja, hogy ő volt a tegnapi nap egyetlen hőse.

— **(Beszámoló csendőr-szuronyok között.)** Simonfay János, a pécsváradi kerület volt orsz. képviselője tegnap délután 3 órakor megjelent Ugron Gábor társaságában Pécsváradon, a hol már a határon 14 szál csendőr fogadta őket föltüzött szuronyokkal. Seh Károly ottani főszolgabíróval az élén, a ki azt az ukázat küldte a beszámolóját megtartani kívánó képviselővel, hogy az eleve kijelölt helyen nem beszélhetnek; mert időközben arra a helyre egy szabadelvű párti gyűlés lett bejelentve. Simonfay szót fogadott ennek a brutális hangon tudtára hozott parancsnak és más helyütt tartotta meg beszámolóját, a hová valóságos csendőri fedezettel kísérték őket Ugronnal együtt, sőt még az emelvényt, a hová egy asztal volt föllállítva, csendőrök által vont eleven gyűrűvel vétették körül. Így aztán valóságos csendőr fedezet alatt mondotta el Simonfay mintegy ötszáz főre menő hallgatósága előtt beszámolóját, a kik 16 község küldötteiként jelentek ott meg. Utána Ugron Gábor szólott a remek szónoklatával elragadta a hallgatóságot. Az érdekes főbíró hátul lapított nagy bölcsen és jól esik konstataciónk, hogy közbeszólásáya nem zavarta meg a nagy hatású beszédet. Végül Göde Sándor ottani pártelnök köszönetét fejezte ki Simonfaynak és fölkérte a jelöltség újbóli elfogadására, a mit Simonfay feleletében köszönettel elfogadott, kijelentette azonban, hogy költekezni nem fog, mert ő képviselője alatt vagyont nem szereszetett. A közönség a legnagyobb rendben esti 6 órakor oszlott szét.

— **(Nem sikerült csapda.)** Lapunk f. hó 11-éről keltezett számában ezen cím alatt közölt hír helyreigazításra szorul. Tudósítónk tévesen írta, hogy a jogászyűlés elnökének szavai nem teteszt szűltek, mert ellenkezőleg az elnök, — pártatlan magatartása által a joghallgatók különös elismerését vivta ki magának ugyannyira, hogy a gyűlés végén vállalkra emelve éltették őt.

— **(A pécsi torna egyesület táncvigalma.)** A választási hangulat ugy látszik, nem hagyja nyom nélkül a kedélyeket, még a gyengébb nem is érdeklődik az iránt, ki fogja e város érdekeit képviselni, csak ennek tulajdonitható, hogy a pécsi torna egyesület tegnapi mulatságát oly kevesen keresték fel. Ha kevesen is voltak, az anyagi

sikert felülmutta az erkölcsi siker, a fényes bál, hogy ugy mondjam kedélyes házi mulatsággá degradálódott, melyen résztvettek a szép nem tagjai közül: Szönyeg Terike, Hermerich Ilka és Annuska, Jank Anna, Braun Gisella, Köpf Anna, Farkas Teréz, Csönka Mariska, Schmiedt Paula, Somogyi Rózsika, Schmiedt Annuska, Neufeld Bella, Németh Etelka, Göbel Terka stb. Az első négyest vagy 20 pár táncolta, ugyanannyi a második és nem kevesebb a harmadikat és reggel felé azzal távoztak, hogy oly jól, mint ezen a táncvigalmon, még sohasem mulattak.

— **(Betörés egy boltba.)** Szombaton éjjel Daláth János petrezselyem utcai szatócs boltjában betörők jártak. A boltajtó melletti kis ablakot kifeszítvén, ott behatoltak a boltba és felpakoltak egy csomó szivart és — fűgét s azzal odább álltak. A rendőrség megindította a nyalánk betörők kézrekerítése végett a nyomozást.

— **(A flakkerosló halála.)** Valamikor jobb napokat látott, állt uri istállóban, talán a gyepen is futott, de minden esetre vénségére került a flakker elé az a paripa, mely tegnap délután az iskola-utcát választotta színhelyül kimulásának. Vigan koccgott mellette a társa, gazdájuk pedig fűtyörészt a bakon, mikor egyszerre csak megbottlott a paripa és elvágta magát a kocsi előtt. Es bizony nem használt se a szép szó, se a még ékebben szóló ostornyél sem, nem kelt fel többé a földről. Egyet egyet erőlködött ugyan még, de aztán az ereje elhagyta és végig nyulván a kövezeten, még egy — utolsót rugott és elszállt belőle a pára. A megdöglött lovat a rendőrség kiszállította a gypmesteri telepre.

— **(Névmagyarosítások.)** Schwarz Lipót, pécsi illetőségű s ugyanitteni lakos, valamint kiskoru Jenő és Imre fiai, vezetéknevüket Szabadira, — Schauderk József, pécsi illetőségű villányi lakos pedig vezetéknevét Andrásira magyarosította.

— **(Választási mozgalom Dárdán.)** Tegnap a Kaszinó nagytermében — mint levelezőnk írja — az ottani kormánypárt értekezletet tartott. Határozatba ment, hogy a jövő vasárnapra Bar.-Monostorra hívják meg — a külön e célra nyomatott s mintegy 50 aláírással ellátott meghívókon — a baranyavári járás szavazó polgárait, hogy ott képviselőt jelöljenek. A dárdai értelmiség egyrésze Antal Gyula drt említi jelöltnék, de azt is rebesgetik, hogy Dárdai Desső kir. aljárásbíró lesz a kormánypárt jelöltje.

— **(Ellopott méhek.)** Szabó János, — képcsi lakostól — mint dárdai levelezőnk írja — a napokban két kas méhet elloptak eddig még ismeretlen tettesek, a kiket a csendőrség nyomoz.

— **(Vendégeink Pécsen.)** Mint már tegnapi számunkban jeleztük, Eötvös Károly szombaton este érkezett meg Pellérdre, Brázay Kálmán vendégszerető házához. A pécsi függetlenségi és 48-as párt megbízásából Jobst László és Szekrényesy Ferenc Sat.-Lőrincig eléje utastak az érkező vendégnek, hol ugyanarra már Brázay is várakozott. — Ugron Gábor vasárnap reggel érkezett meg Pécsre Förster Aurél társaságában. Fogadására nagy számú választó közönség jelent meg a pályaudvaron, a jogakadémia polgársága pedig zászlók alatt vonult le. A vasutnál Ugront Simonfay János pártelnök rövid üdvözlő beszéddel fogadta, mire Ugron röviden, de gyújtó hatással válaszolt s ezután megindult a hosszú kocsi, melynek kíséretében Ugron szállására, Erreth János lakására hajtatott.

A délelőtti pártgyűlés után Eötvös Károly Pellérdre utazott Brázay Kálmánnal, Ugron Gábor pedig Simonfay Jánost kísérte el pécsváradi beszámolójára. Este a Vadember

szálloda éttermében nagyobb számú társaság jelent meg helybeli és megyei párthivekből s kedélyesen beszélgetve, közbe-közbe tosztozva is töltötték az estét Ugron és Förster elutasásáig. Vendégeinket esti 11 órakor az együtt volt egész társaság elkísérte a vasutig, hol Ugront és Förstert éltetve vettek bucsut tőlük.

— **(A város központi választmányának ülése.)** Pécs szab. kir. város központi választmánya ma délután 3 órakor ülést tartott, melyen a pécsi követválasztás határnapjául október hó 28-ik át tűzték ki. Választási elnökül Bánffy Simon, kir. tanácsos, közjegyzőt, elnök-helyettesekül Krassnay Mihályt, Fekete Mihályt és Egry Józsefet, esetleg Kindl Józsefet küldik ki. A szavazás két küldöttség előtt fog folyni, melyek közül az egyik a városi tornacsarnokban, a másik pedig a jótékony nőegylet helyiségében fog működni.

TÁVIRATOK.

— **Fehérváry báró jelöltsége.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Temesvárott a tegnap tartott gyűlésen Fehérváry Géza báró honvédelmi minisztert kikiáltották képviselőjelöltnek.

— **Apponyi Jászberényben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Tegnap tartotta beszámolóját Apponyi Albert gróf Jászberényben, hová a nemzeti párt több tagja lekísérte. Beszédében jelöltségét illetőleg kijelenté, hogy tudja, miszerint a harc ellenjelöltjével, Erdély Sándor igazságügyminiszterrel szemben heves lesz; de csak azt kívánja, hogy a kormánypárt vissza ne éljen a hivatalos hatalommal. Beszédében továbbá vádolja a kormányt, amiért a kvótát emelni akarja, a nemzeti szellemet pedig elnyomja. A nemzeti párt — ugymond továbbá — vissza akarja állítani a felekezeti békét, mert a szabadelvűségnek semmi köze a polgári házassághoz.

Beszédébe ekkor egy hang közbekiáltott:

— Visszaállítjuk ugy, ahogy volt.

Apponyi a közbeszólásra tiltakozva válaszolt, hogy ő ezt nem akarja, ő nem revizionista.

A beszámoló beszédet bankett követte.

— **Bujik ki a szög a szakból.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Münnich Aurél Igón, Hegedüs Sándor pedig Kolozsvárott tartott beszámoló beszédekben, burkoltan bár, de azt sejtetve nyilatkoztak, hogy a kvótát fel-emelik.

— **Dolgozik a főispán.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Jászberényben, hol Apponyi Albert gróf ellen a kormánypárt részéről Erdély Sándor igazságügyminisztert léptették fel, a megye főispánja óriási erőfeszítéssel dolgozik a miniszter érdekében. Egy zászló kitűzéseért 10 frtot, egy-egy szavazatért 100—200 forintot ígérnek.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TALIS JÓZSEF
kiadó.